

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na predništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naročnike za 4. številko Zvončka nam javite zanesljivo do 20. t. m.

Pogrešena depolitizacija.

Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico poslalo je uredništvu »Politike« ovu izjavo:

Uglednom uredništvu »Politike«!

Na Vašu noticu pod gornjim naslovom u broju lista od 21. o. m. na strani 2., kojom ste objavili smenjivanje školskih nadzornika zagrebačke oblasti gg. dr. Branka Tkalčića, Ambrozija Pestičeka i Milana Štimca i doneli komentar »jednoga uglednog radičevca« tome omenjivanju, kao da je to neka ispravka predašnjega »favoriziranja i nepravilnosti rada Pribečevičevih ljudi«, molimo, da u interesu istine donesete u svom cenjenom listu ovo saopćenje potpisanoga društva, kome je dužnost i pravo uzeti u zaštitu gg. Ambrozija Pestičeka i Milana Štimca kao svoje odlične članove, koji su u javnosti nepravedno ocenjeni.

Nemajući prava i ne želeći se upuštati u komentiranje samoga toga smenjivanja, želimo konstatovati najpre toliko, da gg. Pestiček i Štimac nikad i ni po kome nisu bili favorizovani, još manje, da su nepravilno došli na mesta, s kojih su smenjeni, a najmanje, da so ikad činili ma i najsitnije nepravilnosti! Cela Hrvatska i Slavonija poznaje ovu dvojicu školskih nadzornika kao stručna od najspremnijih i najvrednijih u službi i lično primerno korektnih i objektivnih, pa po svim svojim nastavniciškim i moralnim kvalitetima opće poštovanih i takvima priznavanih svagda i od svih protivnika. Nije kavalirski ni državnički, da politički ljudi na ovakov način sumnjice uzorne činovnike, i to anonimno i ne mareći za to, što za nepravilnosti činovnika u službi imade disciplinski put i što se napadnuti činovnici ne mogu da brane istim načinom, pa se tako zavodi javnost po jednom sumnjivom društvenom moralu.

Gg. Pestiček i Štimac nisu nikakvi »Pribečevičevi ljudi«, jer se pod takvim pojmom razumevaju najamnici, a ovo društvo nema ničijih najamnika, osim vernih službenika svoga naroda, kralja i otadžbine, pa su takvi i gg. Pestiček i Štimac.

A, ako se čiji pogledi na naš nacionalni problem identifikuju možda s pogledima n. pr. gg. Pašića i Pribečevića i svih onih naših državnika, koji su radili za jedinstvo i veliku budućnost našega naroda, to nikako nije, a ni danas ne može biti greh, nego ponos s dubokim uverenjem i zado-

voljstvom, da je strajnost takva shvatanja i nastojanja dovela naposljetku na istu narodnu liniju i one, kojima je za gg. Pestičeka, Štimca i sve ostale iz ovoga našega društva glavna zamerka bila baš u tome, što su radili oduvek, a naročito po Ujedinjenju pravilno u našem nacionalnom, državnom i staleškom pravcu.

Potrebno je upoznati javnost s faktima, kako su gg. Pestiček i Štimac bili »favorizovani«. Prvi služi 34, a drugi 29 godina; za to vreme prošli su sve stepenice nastavniciške službe, i to najviše na našem selu i u manjim provincijalnim centrima. Svojom vrednošću već zaradila su postigli i kvalifikaciju za nastavnike građanskih i učiteljskih škola. G. Pestiček službovao je na osnovnim školama 9 godina, a posle na građanskim kao nastavnik i upravitelj 18 godina. Tek god. 1918., po Ujedinjenju — posle 27 godina primerne nastavniciške službe — postavljen je za nadzornika županije ličke u Gospiću. U Zagreb je premješten 1922. u istom svojstvu. Dakle, Zagreb je postigao tek posle 30 godina službe, i to je onda »favorizovanje i nepravilnost!« Na mesto šefa odseka osnovne nastave kod prosvetnoga odeljenja zagrebačke oblasti postavljen je prilikom obrazovanja oblasti g. 1924., a to kao najstariji nadzornik kod odeljenja i kao poznati administrativni stručnjak, pa je pod njegovim nastojanjem uprava i rad toga odseka ubrzo uzorno funkcionisao i time se pokazala mogućnost odlične administracije i u ovako velikoj oblasti. G. Štimac službovao je na osnovnim i građanskim školama 18 godina, pa je posle toga kao upravitelj građanske škole pridružen županijskoj oblasti u Vukovaru za vršenje nadzorniciške službe, i, kako je nastupio rat, nije mogao tri godine — kao istaknuti nacionalac — da postane nadzornik pored sve svoje sposobnosti.

Naposljetku je imenovan nadzornikom na istom mjestu, a odatle je kasnije premešten županiji u Ogulinu, gde je ostao do god. 1924., kad je dobio mesto nadzornika za grad Zagreb. U Zagreb je i on došao tek posle 27 godina službovanja; tu je, kao i pre, svojom stručnom spremom, marljivošću i retko instruktivnim nadzorničkim radom stekao opće priznanje i poštovanje!

I g. Pestiček i g. Štimac učestvovali su svagda, pored svoga zvaničnoga posla, u mnogim prosvetnim i općenarod-

nim dužnostima, radili su i na stručnom peru, a za njihovu sposobnost navodimo i to, da su radili i kao članovi ispitne komisije na učiteljskoj školi za učiteljsko usposobljenje. Za sav svoj višestruki i uvek požrtvovni rad ne samo da nisu bili favorizovani, nego su za vreme reakcionarnih režima u tuđinskoj državi preko gledani, premeštani pod najgorim prilikama, zapostavljani u zasluženom unapređenju — što se sve razabire iz napred iznesenih fakata, a g. Pestiček još god. 1914. čak bio i zatvoren kao bivšoj državi opasan nacionalac. Za svetskoga rata bili su obojica poznati kao branioci progonjenih Srba, svoga mišljenja i očekivanja naše nove države nad propasti tuđinstva nisu tajili ni u najtežim časovima, a po Ujedinjenju su obojica oduševljeno i predano nastavili delovanje na osveštavanju hrvatskog dela našega naroda u ljubavi prema našem kralju, narodu i otadžbini — ne žaleći ničega, pa ni sadanjega smenjivanja, na putu za što solidniju našu novu budućnost.

Pedagoški institut za vzgoju in pouk.

Tovariš S. Mrovlje razpravlja v zadnjih dveh izdajah našega stanovskega lista o učiteljski izobrazbi. Zadovoljuje se koncem koncev s tem da razširimo učiteljske na še V. in VI. letnik, ki bi odgovarjala približno štud. višini sedanje višje ped. šole.

Z vidika dosege višje izobrazbe se njegovo mnenje lahko utemeljuje, proti pa govori važen argument, t. j. zahteva podaljšanja roka za izbiro učiteljskega poklica. Ne odtrgajmo prezgodaj bodočega učitelja od ostale mladine, pustimo mu, da se odloči za učiteljski poklic v zrelejši dobi, po dovršitvi srednje šole. Potem se tudi ne bo več dogajalo, da zgolj nesrečen slučaj žene diaka na učiteljske.

Imenovani tovariš nas poziva, naj na svojih zborovanjih razpravljamo o učiteljski izobrazbi. Prav ima. Veliko premalo zanimanja smo kazali za to pereče vprašanje. Oglasil se eden tu, drugi tam, polagoma pa se vse razblini v pozabljivost. Neko zatočišče za vse nam manjka, neka vez, ki bi bila pogon za vsa šolska vprašanja, neko središče, ki bi oživljalo naše delovanje, nas spodbujalo in prepojevalo z enotnim duhom. Pedagoški institut bi moral ustanoviti, ki bi nam predstavljal pedagoško življenje in podpiral šolsko-praktično delovanje, ne da bi zanemarjal teoretsko dviganje. Pedagoški institut bi bila naša duša, kjer bi našel že najmlajši izmed nas vso podporo za svoje delovanje.

Ovim je dovoljno objašnjeno to »favoriziranje i nepravilnan rad« gg. Pestičeka i Štimca, članova ovoga društva. Gosp. dr. Br. Tkalčić nije član našega društva, pa nam je van kompetencije da ga branimo, no istini za volju moramo ovde zajedno istaknuti, da i on, premda mladi čovjek, po svojoj spremi i kulturi, patriotizmu, te korektnosti i upravničkim sposobnostima stoji visoko iznad svih ovakih sumnjčenja.

Na kraju napominjemo, da su sva trojica kod smenjivanja odmah rešeni i svake dužnosti u odeljenju, što dosada nikad ovde nije bio slučaj.

Izvolite, gospodine uredniče, primiti našu blagodarnost i poštovanje.

U Zagrebu, 23. novembra 1925.

Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico.

Naravno je, da bi se naslonil tak zavod na univerzo. Pedagogika in psihologija bi bili kmalu intenzivneje zastopani kot doslej. Nova energija bi šinila v šolstvo, ki bi izzvala podvojeno delovanje. Stopnjema bi na ta način pripravili vse potrebno za ustanovitev pedagoške akademije, tako, da bi se takoj lahko pričela krepko razvijati. Treba bi bilo preskrbeti docente in zavode za praktično izobrazbo bodočih učiteljev. To vse ni lahka reč.

Upam, da vsi čutimo potrebo ustanovitve ped. instituta in smo prepričani, da bi bil, če bi ga vodili resnični strokovnjaki, eminentnega pomena za naše šolstvo, posebno sedaj, ko bo treba prodreti z delavno šolo. Oglašajte se, tovariši in tovarišice, in stavimo ustanovitev takega zavoda kot prvo točko v stremljenju za povzdigo šolstva.

Mimogrede omenim, da obstoji v Mariboru pedagoški krožek, ki je prav agilen, Njega vpliv se čuti. Cel niz predavanj se vrši tam, razprave se vodijo in to delovanje marsikoga spodbuja. Že ped. krožek daje v gotovem okrožju nov impulz pedagog. življenju, kako pomemben pa bi bil ped. institut za naše splošno šolstvo, ki bi ga nam ustanovila država in izročila njega vodstvo našim najboljšim šolnikom.

Leo Pibovec.

LISTEK.

Janez Stibler.

† 11. novembra 1925.

Med našimi vrstami zadnji čas prav pridno deluje božja dekla Smrt. Ne mine skoro tedna, da bi ne pobrala vsaj enega, včasih pa zgraba kar dva. Seveda ne izbira ne med aktivnimi, ne med upokojenci. Očividno je zadovoljna z vsem, kar ji pride pod njeno ostro koso. Poleg našega nepozabnega Vodenika, je segla med čvrste upokojence, ki so konaj izpregli in se hoteli odpočiti od dolge in trudapolne aktivne dobe. Padel je nepričakovano še kot hrast močan in čvrst naš Gselman. In 11. novembra je umrl nenadoma Janez Stibler, prav zanimiv tip obmejnega šolnika iz polpretekle dobe. Zato zasluži, da mu je s temi vrsticami ohranjen med nami spomin.

Pokojni Janez Stibler je bil širši javnosti skoro docela nepoznan. Saj ga je komaj poznal domač okraj mariberski. Služboval je namreč od leta 1886.

pa do svoje upokojitve leta 1923., torej polnih 37 let, na visoki enorazredni šoli pri Sv. Antonu na Pohorju (856 m). Ondi si je zbral tudi družico na poti življenja ter se poročil leta 1893. Rodila mu je šestero dece, od katerih jih je polovica preskrbljenih. Predno je prišel službovat k Sv. Antonu, je učiteljeval 5 let v svojem rojstnem kraju, v divno romantičnem kotičku zelenega Pohorja, namreč pri Devici Mariji v Puščavi. Študiral je v Mariboru, izpit napravil l. 1880., usposobljenostnega pa v Gradcu leta 1885. Leta 1923. je šel v pokoj ter se preselil zaradi študirajočih otrok v Maribor.

To je kratek »curriculum vitae«. Že preje sem omenil, da je bil pokojnik zanimiv tip obmejnega šolnika polpretekle dobe. Naši mlajši generaciji se zdi morda neumljivo, da je Janez Stibler sameval na hribovski enorazrednici polnih 37 let. Saj dandanes marsikdo ne vzdrži na še mnogo ugodnejšem kraju niti par let. On pa je vzdržal tako dolgo dobo. Natanko mi sicer ni znano, stavil pa bi skoro glavo, da mož vsa leta ni nikamor kompetiral. Sam sin trdega in

ponosnega Pohorja, je bil srečen in zadovoljen v gorskem zatišju ter je živel svoji šoli, družini in ljudstvu. Od Sv. Antona je gledal v prelepo Dravsko dolino, kjer so še nedavno vihrali pogosto ostrí narodnostni boji, ki pa niso segli do njega in njegovega ljudstva. Zakaj Sv. Anton se ni niti zmalj prav nikoli, pa če tudi so butali sovražni valovi ob njega. Prav gotovo je bila tudi v tem dejstvu njegova zasluga.

Janez Stibler je bil sila skromen. Družbe ni iskal. Saj se ji je bil v dolgotrajnem samevanju že precej odtujil. Njegov poklic, družina, ondoto prebivalstvo in večno lepa narava Pohorja, vse to mu je zadostovalo popolnoma. Kljub temu pa je bil zelo iskren narodnjak in ljubitelj knjige. Vsak novec je desetkrat obrnil, predno ga je izdal. A, če je šlo za organizacijo in stan, za narodnost ali pa za lepo knjigo, se ni prav nič pomišljal. Ko sem pred vojno opravljal poverjeniške posle za Slovensko in Šolsko Matico, je bil rajni brez vsakega prigovarjanja vedno in redno plačujoči ud. Po prevratu smo ustanovljali v ponemčenem ma-

renberškem okraju učiteljsko društvo in on je bil prvi, ki je prihitel iz visokega Pohorja in očividno zadovoljen in srečen sedel v zadnji kotiček. Dasi je bil silno redkobeseden, vendar ni nikoli manjkal pri zborovanju. Stan in organizacija sta mu bila nad vse. Tudi v Mariboru si ga videl vsakokrat pri rednih mesečnih sestankih upokojenega učiteljsstva, dasi ni drugače nikamor zahajal v družbo, pač pa k raznim predavanjem. Mož ni imel v vseh 42 letih službe nikoli dopusta in nikoli ni bil resnejše bolan. Zato je vse iznenadila njegova nenadna smrt.

Kljub dežju ga je spremilo k zadnjemu počitku na Pobrežje lepo število upokojenega učiteljsstva in tudi nekaj aktivnih. Mnogi pa sploh niso vedeli za njegovo zadnjo pot. Med tistimi sem bil tudi jaz. Zato sem se oddolžil mirnemu, tihemu in skromnemu, a stanovsko nad vse zavednemu tovarišu in iskrenemu rodoljubu s temi vrsticami.

Naj v miru počiva!

Hren.

„Izkazi“ o šol. napredku z novimi redi so dotiskani in jih šol. upr. lahko naročajo.